

Konstverk på Chalmers VIII

På östfasaden av Origo-huset syns åtta porträttbyster av kända fysiker och kemister, alla utförda av skulptören Gösta Ek.

De åtta avbildade vetenskapsmännen är:

Svante Arrhenius (1859-1927) professor i kemi i Stockholm, blev den förste svenske nobelpristagaren 1903, för sitt arbete med den elektrolytiska dissociationsteorin. Han ägnade sig också åt serologi och kosmisk fysik.

Anders Ångström (1814-1874) professor i fysik i Uppsala, utförde jordmagnetiska observationer och arbeten över värmeteorin och värmets forplantning. I samband med hans mätningar av solspektrum introducerade han Ångströmsenheten ÅE, en våglängdsenhet som används inom spektroskopin.

Johan Carl Wilcke (1732-1796) professor i fysik, studerade magnetnålens ändringar och norrskenets inverkan. Han var den förste som inrättade en isoklinkarta över jorden.

Anders Celsius (1701-1744) astronomiprofessorn som grundade observatoriet i Uppsala, var med om att konstatera jordens avplattning vid polerna. Han är mest berömd för införandet av den hundrigradiga temperaturskalan, där han bestämde vattnets kokpunkt till 0 grader och fryspunkten till 100, något som ju senare vändes precis tvärtom av Carl von Linné.

Torbern Bergman (1753-1784) professor i farmakologi och kemi i Uppsala. Han forskade i problem ur affinitetsteorin och den analytiska kemien. Bergman var den förste att utarbeta ett systematiskt förfarande vid kvalitativ analys av substanser i lösning.

Carl Wilhelm Scheele (1742-1786) var apotekaren och upptäckte flera grundämnen bl a klor, mangan och barium. Han isolerade också de organiska ämnena mjölk-, oxal-, vin-, urin- och citronsyra samt glycerol.

Jöns Jacob Berzelius (1779-1848) var professor i medicin och farmakologi i Stockholm. Näst Linné är han Sveriges mest berömde naturvetenskapsman och då speciellt för att han införde en atomviktstabell och kemiska tecken för 50 grundämnen.

Alfred Nobel (1833-1896) den kände kemisten och donatorn som uppfann tändhatten och dynamiten var också en varm anhängare av fredstanken.

Fysikhuset ORIGO ritades som förslag i en arkitekttävling 1920 av Fure Janke. Det invigdes 1926. Tidigare hade Chalmers då legat först vid Lilla Bommen och sedan vid Storgatan.

Läs även tidigare publicerade artiklar om Konstverk på Chalmers:

[Yin och Yang](#)

[Emil och Emilia](#)

[Speglingar](#)

[Adam](#)

[Matematiskt centrum](#)

[V-husets tegelskulptur](#)

[Koster](#)

Av: Kerstin Törsäter